

вання зброї та примушення до посадки ворожих і нейтральних літальних апаратів (ст.ст. 33-35).

Незважаючи на досягнутий членами Комісії консенсус із більшості питань, світова спільнота все ж не до кінця усвідомила загрози та наслідки, що їх несла повітряна війна. Вірогідно саме через це, а також через взаємну недовіру країн-переможниць, що швидко виникла після Першої світової війни, Гаазькі правила повітряної війни 1923 року так і не набули чинності (їх основні положення визнавались тільки як звичай). Проте неможливо применшити їх значення як першої спроби міжнародно-правового регулювання сукупності бойових дій у повітряному просторі з використанням будь-яких літальних апаратів.

Список використаної літератури:

1. Convention on Laws and Customs of War on Land : adopted on July 29th, 1899 [Електронний ресурс] : Режим доступу – http://avalon.law.yale.edu/19th_century/hague02.asp.
2. Convention on Laws and Customs of War on Land : adopted on October 18th, 1907 [Електронний ресурс] : Режим доступу – http://avalon.law.yale.edu/20th_century/hague04.asp.
3. Declaration to Prohibit the Launching of Projectiles and Explosives from Balloons and Other Methods of Similar Nature : adopted on July 29th, 1899 [Електронний ресурс] : Режим доступу – <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/Treaty.xsp?documentId7EFA56971B2B2BCCC12563CD002D66E1&action=openDocument>.
4. Rules of Air Warfare : drafted in December, 1922 – February, 1923 [Електронний ресурс] : Режим доступу – <https://ihl-databases.icrc.org/ihl/INTRO/275?Open Document>.

ІВАНОВА АЛЛА ВОЛОДИМИРІВНА

Національний університет «Одеська морська академія»,
доцент кафедри морського права, кандидат юридичних наук, доцент

МІЖНАРОДНІ АКТИ ЩОДО РЯТУВАННЯ НА МОРИ ТА ЇХ МІСЦЕ В СИСТЕМІ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Різними питаннями, що пов'язані з вивченням Світового океану, а також організації оформлення перевезень та безпеки і захисту морського середовища займаються численні міжнародні організації. Під міжнародною організацією зазвичай розуміють об'єднання ряду суверенних держав на основі спільно розробленого договору, який визначає мету і причини їх співпраці. На теперішній час налічується більше 60 міжнародних організацій, діяльність яких в тій чи іншій мірі пов'язана з морським судноплавством. Серед них найбільшу роль віді-

грають міжурядові організації і спеціалізовані установи Організації Об'єднаних Націй (ООН). Найбільший авторитет і вплив на стан безпеки морського судноплавства має міжнародна морська організація (ММО), яка діє як спеціалізований орган ООН з 1958 року. На теперішній час, членами ММО є 172 держави і 3 асоційовані члени. Незважаючи на велику кількість міжнародних конвенцій і резолюцій, прийнятих під егідою міжнародних організацій, міжнародно-правове регулювання забезпечення безпеки на морі знаходиться далеко не в ідеальному стані.

Так, по-перше, такі документи як конвенції і резолюції, приймалися в різні періоди часу і часом незалежно один від одного, між ними часто немає взаємозв'язку і узгодженості, в окремих випадках вони суперечать один одному;

по-друге, вони охоплюють далеко не всі аспекти забезпечення безпеки на морі;

по-третє, це відсутність чіткої системи трансформації міжнародно-правових норм в цій галузі в норми національного права, що іноді призводить до прогалин в національному законодавстві держав. Це характерно і для України.

У рішенні питань, зв'язаних з забезпеченням безпеки торговельного мореплавства, важлива роль належить координації зусиль всіх держав, на вказує два фактори: по-перше, мореплавство завжди було однією з найбільш небезпечних видів діяльності людини; по-друге, внаслідок міжнародного характеру мореплавства, відповідно і заходи для підвищення безпеки можуть бути більш ефективними, якщо вони будуть прийматися на міжнародному рівні, а не окремими країнами в односторонньому порядку. Отже, тільки виконання державами міжнародних договорів у галузі використання Світового океану може сприяти прогресу і рішенню проблем торговельного мореплавства в сфері забезпечення безпеки та надання порятунку на морі.

В основі всіх публічно-правових відносин з приводу надання порятунку на морі закладено обов'язок надання допомоги тим хто зазнав лиха на морі. Цей обов'язок деталізується в Міжнародній конвенції про пошук та рятування на морі 1979 року. У відповідності до зазначеної Конвенції, держави-учасники повинні забезпечити прийняття необхідних заходів з пошуку та рятування людей, що зазнали лиха в морі біля їх берегів. Кожна держава-учасник координує поведінку пошуково – рятувальних операцій в своєму районі, кордон якого встановлюється угодою між державами. Держава зобов'язана створити національні рятувально – координаційні центри, а якщо необхідно, то і рятувальні підцентри, що покликані надавати допомогу рятувально – координаційним центрам в певній частині пошуково – рятувального району.

Як відомо, Україна є стороною Міжнародної конвенції з пошуку і рятування на морі 1979 року та Угоди про співробітництво причорно-

морських держав з пошуку та рятування на Чорному морі 1998 року. Згідно зі статтею 9 цієї Угоди, передбачено проведення щорічних зустрічей представників компетентних організацій договірних сторін з метою розвитку взаємовигідного співробітництва причорноморських держав, обміном інформацією і досвідом. Так, у 2016 році місцем проведення тринадцятої Конференції Чорного моря з пошуку та рятування було м. Констанца (Румунія). Відповідно до принципу ротації, 14-та Конференція країн Чорного моря з пошуку та рятування проходила в Одесі (Україна) з 20 по 21 вересня 2017 року.

Значним етапом в організації аварійно-рятувальної діяльності є відкриття Центру інформаційного забезпечення Морської пошуково-рятувальної служби України, 4 лютого 2018 року в м. Київ, при Міністерстві інфраструктури України. Центр був створений з метою вирішення двох основних завдань: перше – оптимізація інформаційного забезпечення національної системи пошуку і рятування на морі, друге – удосконалення його взаємодії з центральними органами виконавчої влади та іншими відомствами при організації та проведенні операцій з пошуку та рятування в морському пошуково – рятувальному районі України.

Головне завдання Центру – надання в режимі реального часу Міністерству інфраструктури України, Державній інспекції України з безпеки на морському та річковому транспорті та, в разі потреби, іншим органам влади, інформації про стан національної системи пошуку і рятування на морі в морському пошуково-рятувальному районі України, а також даних про аварійні морські ситуації під час проведення відповідних пошуково-рятувальних операцій. При цьому, Центр оснащений всім необхідним комплексом технічних засобів, що дозволяє здійснювати моніторинг руху суден в морському пошуково-рятувальному районі України.

Крім того, його оснащення дозволяє приймати в «он-лайн» режимі інформацію Державного морського рятувально-координаційного центру про хід проведення пошуково-рятувальних операцій. Фахівці відомств, в разі отримання сигналу лиха, зможуть безпосередньо в Центрі проводити наради з приводу організації пошуково-рятувальних операцій. Для оперативного і зваженого прийняття рішень тут є найважливіша – в режимі «он-лайн» на карті, яка відображається на моніторі, можна візуально простежити місце знаходження судна, що зазнало аварії і отримати інформацію про судах, які в даний момент знаходяться поруч, або йдуть в район події і, відповідно, змоделювати хід пошуково-рятувальної операції. Отже, створення і початок роботи Центру інформаційного забезпечення Морської пошуково-рятувальної служби України є черговим кроком вперед у підвищенні рівня ефективності функціонування національної системи пошуку і рятування на морі в морському пошуково-рятувальному районі України.

Україна приєднується до Міжнародної конвенції про рятування 1989 року, яка була підписана 28 квітня 1989 року у м. Лондон в рамках Міжнародної морської організації. Конвенція належить до найважливіших нормативно-правових документів, які регламентують процедуру надання відповідної допомоги суднам чи будь-якому іншому майну, що перебувають у небезпеці на водних шляхах. До зазначеної Конвенції приєдналося 64 держави, 25 з яких (Німеччина, Франція, Болгарія, Польща, Хорватія та ін..) відповідно до ст. 30 Конвенції залишили за собою право не застосовувати положення Конвенції – у конкретних випадках.

Україна приєднується до зазначеної конвенції із застереженням, а саме, положення Конвенції не застосовуються у таких випадках:

а) коли рятувальна операція має місце у внутрішніх водах України та всі судна, з якими пов'язані такі дії, є суднами внутрішнього плавання;

б) коли рятувальні операції мають місце у внутрішніх водах України без застосування жодного судна;

с) коли всі заінтересовані сторони є громадянами або юридичними особами України;

д) коли майно, стосовно якого потрібно застосовувати рятувальні операції, є морським майном культурного характеру доісторичного, археологічного чи історичного значення та знаходиться на морському дні [п. 1, ст. 30].

На сьогоднішній день питання рятування на водних об'єктах України регулюється такими нормативно-правовими актами:

Міжнародною конвенцією про пошук та рятування на морі 1979 року, Угодою про співробітництво причорноморських держав з пошуку та рятування на Чорному морі, Кодексом торговельного мореплавства України, Кодексом цивільного захисту України, Законом України «Про транспорт», Законом України «Про міжнародні договори України».

Прийняття Закону України «Про приєднання України до Міжнародної конвенції про рятування 1989 року» сприятиме вдосконаленню чинного національного законодавства щодо проведення рятувальних операцій на морі та сприятиме підтриманню належного рівня безпеки судноплавства, рятування людей, що зазнали лиха, суден, майна та охорони навколишнього середовища, створить передумови та стимулюватиме осіб, які здійснюють рятувальні операції, здійснювати вичерпних заходів рятування суден та іншого майна, що перебувають у небезпеці.

Список використаної літератури:

1. Міжнародна конвенція про пошук і рятування на морі 1979 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_138

2. Угода про співробітництво причорноморських держав з пошуку та рятування на Чорному морі 1998 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/998_071
3. Закон України «Про приєднання України до Міжнародної конвенції про рятування 1989 року» від 22.03.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1968-19>

ОРИНДА ЕДДИ Н.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри міжнародного права та міжнародних відносин

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У БОРОТЬБИ З ЕПІДЕМІЯМИ ТА ПАНДЕМІЯМИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІГИ НАЦІЙ

Завдання міжнародно-правової боротьби з інфекційними захворюваннями було закріплено в Статуті Ліги Націй. Так, стаття 23 Статуту Ліги Націй передбачала, що держави-члени Ліги Націй «будуть прагнути вжити заходів в питаннях, що викликають стурбованість міжнародного співтовариства для профілактики і боротьби з хворобами»[1, р. 2]. В Статуті вжито термін «хвороба», однак мова йде, перш за все, про інфекційні захворювання. Саме міжнародно-правове співробітництво у сфері боротьби з інфекційними захворюваннями спонукало до виникнення міжнародно-правового регулювання санітарного (епідеміологічного) співробітництва держав у сфері охорони здоров'я ще у період з XVI ст. до 1851 р. [2, с. 12].

У лютому 1920 р. на своїй другій сесії Рада Ліги Націй постановила скликати Міжнародну конференцію експертів з охорони здоров'я для розробки установчих документів спеціалізованої організації у сфері охорони здоров'я. Конференція відбулася в квітні 1920 р., під час її роботи було необхідно оперативно вирішувати проблему епідемії тифу та холери, які поширилися з Росії в держави Східної Європи. Результатом діяльності Конференції стала рекомендація Раді Ліги Націй створити тимчасову комісію для боротьби з епідеміями.

Основним напрямом діяльності Тимчасової комісії для боротьби з епідеміями стала координація боротьби з епідеміями в Польщі, Росії та країн Балтії через сприяння національним органам влади шляхом надання фахівців у сфері медицини, лікарень і медичного приладдя, а в деяких випадках одяг і їжу. Проблеми у сфері боротьби з епідеміями та